

การหมิ่นประมาทหมายถึงอะไร

หลักการของเสรีภาพในการแสดงออกและการคุ้มครองชื่อเสียง

อาร์ติเคิล 19

เอกสารชุดมาตรฐานการปฏิบัติสากล

กรกฎาคม 2543

สารบัญ

บทนำ..... 4

อารัมภบท 5

ส่วนที่ 1 หลักการทั่วไป

หลักการที่ 1 เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น แสดงออกและข้อมูลข่าวสาร..... 6

    หลักการที่ 1.1 ต้องมีกฎหมายบัญญัติ

    หลักการที่ 1.2 การคุ้มครองประโยชน์ทางชื่อเสียงอันชอบด้วยกฎหมาย

    หลักการที่ 1.3 จำเป็นต่อสังคมประชาธิปไตย

หลักการที่ 2 ความมุ่งหมายที่ชอบด้วยกฎหมายของกฎหมายหมิ่นประมาท 8

หลักการที่ 3 หมิ่นประมาทองค์กษัตริษารณะ 10

ส่วนที่ 2 หมิ่นประมาททางอาญา

หลักการที่ 4 หมิ่นประมาททางอาญา 10

ส่วนที่ 3 กฎหมายหมิ่นประมาททางแพ่ง

หลักการที่ 5 วิธีพิจารณา 12

หลักการที่ 6 การคุ้มครองแหล่งข่าว 13

หลักการที่ 7 การพิสูจน์ความจริง 13

หลักการที่ 8 เจ้าพนักงานของรัฐ 15

หลักการที่ 9 การเผยแพร่ที่มีเหตุอันควร 15

หลักการที่ 10 การแสดงความคิดเห็น 16

หลักการที่ 11 ข้อยกเว้นไม่ต้องรับผิด 17

หลักการที่ 12 ขอบเขตของการรับผิด 18

ส่วนที่ 4 การเยียวยา

หลักการที่ 13 บทบาทของการเยียวยา	19
หลักการที่ 14 การเยียวยาที่มีใช้ตัวเงิน	20
หลักการที่ 15 ค่าทดแทนที่เป็นตัวเงิน	21
หลักการที่ 16 คำสั่งห้ามชั่วคราว	22
หลักการที่ 17 คำสั่งห้ามถาวร	22
หลักการที่ 18 ค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดี	23
หลักการที่ 19 โจทก์ซึ่งมีเจตนาร้าย	23
เชิงอรรถ	24
ภาคผนวก ก	26

อาร์ติเคิล 19 ขอขอบคุณองค์การยูเนสโกในความสนับสนุนทางการเงินสำหรับการเขียนและตีพิมพ์
หลักการที่อยู่ในเอกสารฉบับนี้ จุดยืนในเรื่องการหมิ่นประมาทที่อยู่ในเอกสารนี้มีจำเป็นต้องเป็น
ทัศนะขององค์การยูเนสโก

บทนำ

หลักการที่จะกล่าวถึงในเอกสารฉบับนี้จะได้กำหนดคุณลักษณะที่เหมาะสมระหว่างสิทธิมนุษยชนว่าด้วยเสรีภาพในการแสดงออกซึ่งรับรองโดยหลักสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติและองค์การระดับภูมิภาคอื่น ๆ รวมทั้งรัฐธรรมนูญของเกือบทุกประเทศกับความจำเป็นที่ต้องคุ้มครองชื่อเสียงของบุคคลซึ่งก็ยอมรับอย่างกว้างขวางโดยหลักสิทธิมนุษยชนสากลและกฎหมายของประเทศต่างๆในโลก หลักการเหล่านี้ตั้งอยู่บนพื้นฐานที่ว่าในสังคมที่เป็นประชาธิปไตยนั้น ต้องมีหลักประกันสำหรับเสรีภาพในการแสดงออกและจะจำกัดได้แต่ในกรณีที่เหมาะสมเฉพาะเจาะจงจริงๆเท่านั้นซึ่งจำเป็นต่อการคุ้มครองประโยชน์ที่ชอบด้วยกฎหมายอันรวมถึงชื่อเสียงของบุคคลด้วย ว่าโดยเฉพาะแล้ว หลักการเหล่านี้กำหนดมาตรฐานของเสรีภาพในการแสดงออกซึ่งกฎหมายที่บัญญัติว่าด้วยเรื่องการคุ้มครองชื่อเสียงนั้นควรยึดถือตามเป็นอย่างน้อย¹

หลักการเหล่านี้ตั้งอยู่บนพื้นฐานของกฎหมายและมาตรฐานระหว่างประเทศ หลักปฏิบัติของประเทศต่างๆ (อันสะท้อนจากกฎหมายและคำพิพากษาของศาลในประเทศต่างๆ) และหลักกฎหมายทั่วไปที่ประชาคมโลกยอมรับ โดยเป็นผลจากกระบวนการศึกษา วิเคราะห์ และปรึกษาหารืออันยาวนานภายใต้การกำกับดูแลของอาร์ตICLE 19 และจากการสัมมนาและประชุมเชิงปฏิบัติการต่างๆในระดับประเทศและระหว่างประเทศ² โดยขั้นตอนสุดท้ายคือการประชุมเชิงปฏิบัติว่าด้วยกฎหมายหมิ่นประมาทซึ่งจัดขึ้นเมื่อ 29 กุมภาพันธ์ ถึง 1 มีนาคม 2543 ณ กรุงลอนดอน สหราชอาณาจักร อังกฤษซึ่งได้มีการร่างหลักการนี้ขึ้น และร่างนี้ได้นำไปปรึกษาหารือกับฝ่ายต่างๆอย่างกว้างขวางในเวลาต่อมา³

หลักการเหล่านี้มีขอบเขตอยู่ที่การกำหนดคุณลักษณะที่เหมาะสมระหว่างเสรีภาพในการแสดงออกกับการทำให้ชื่อเสียงของบุคคลได้รับความเสียหาย⁴ โดยชื่อเสียงนั้นหมายถึงการที่ปัจเจกบุคคลหนึ่งๆได้รับการยอมรับภายในชุมชนหนึ่ง อย่างไรก็ตาม ไม่ควรเห็นว่าหลักการเหล่านี้ไม่คำนึงถึงหรือรับรองข้อจำกัดที่มีขึ้นเพื่อคุ้มครองประโยชน์อื่นๆ เช่น ความเป็นส่วนตัว การยอมรับในตนเอง หรือการกล่าววาจาเด็ดขาดที่ผู้อื่นซึ่งต้องพุดกัน ในบริบทอื่น

อาร์ตICLE 19 กรุงลอนดอน สิงหาคม 2543

อารัมภบท

พิจารณาว่าตามหลักการที่ได้ประกาศไว้ในกฎบัตรสหประชาชาติซึ่งได้ขยายความไว้ในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนนั้นการยอมรับในสิทธิที่เท่าเทียมกันและไม่อาจเพิกถอนได้ของมวลมนุษยชาติทั้งปวงเป็นฐานรากอันสำคัญของเสรีภาพ ความยุติธรรมและสันติภาพ

ยืนยันความเชื่อที่ว่าเสรีภาพในการแสดงออกและการไหลเวียนของข้อมูลข่าวสารโดยอิสระอันรวมถึงการสามารถพูดถึงเรื่องที่เป็นประโยชน์สาธารณะได้อย่างอิสระและเปิดเผยแม้ว่าจะต้องวิพากษ์วิจารณ์บุคคลบางคนมีความสำคัญยิ่งในสังคมประชาธิปไตย เพื่อพัฒนาการของบุคคล คัดค้านและความเป็นบุคคลที่สมบูรณ์ของทุกคน รวมทั้งเพื่อความก้าวหน้าและความเป็นอยู่ที่ดีของสังคมและการที่จะได้มีสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานอื่นๆ

คำนึงถึงบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง กฎบัตรอัฟริกาว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและสิทธิของประชาชน อนุสัญญาอเมริกาว่าด้วยสิทธิมนุษยชน และอนุสัญญายุโรปว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานรวมทั้งบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญของประเทศต่างๆ

ตระหนักถึงความจำเป็นขั้นพื้นฐานของฝ่ายตุลาการที่เป็นอิสระและเป็นกลางในการคุ้มครองกฎหมายและสิทธิมนุษยชนซึ่งรวมถึงเสรีภาพในการแสดงออก และความจำเป็นในการอบรมฝ่ายตุลาการว่าด้วยสิทธิมนุษยชน โดยเฉพาะเรื่องเสรีภาพในการแสดงออก

ตระหนักถึงความสำคัญของชื่อเสียงต่อปัจเจกบุคคลและความจำเป็นในการจัดให้มีการคุ้มครองชื่อเสียงตามความเหมาะสม

ทราบว่าการกฎหมายหมิ่นประมาทมิใช่อยู่ทั่วไปซึ่งจำกัดอย่างไม่เหมาะสมถึงการพูดในที่สาธารณะถึงเรื่องที่เป็นประโยชน์สาธารณะ ทราบถึงข้อเท็จจริงที่ว่ารัฐบาลของประเทศต่างๆอ้างความจำเป็นของกฎหมายดังกล่าวเพื่อคุ้มครองชื่อเสียงของบุคคล และว่าการที่บุคคลที่อยู่ในอำนาจมักใช้กฎหมายดังกล่าวไปในทางที่ผิด

ตระหนักถึงความสำคัญของการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้อย่างเปิดเผย โดยเฉพาะสิทธิในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่เจ้าพนักงานครอบครองเพื่อส่งเสริมให้มีการรายงานที่ถูกต้องและจำกัดการเผยแพร่ข้อความที่เป็นเท็จและที่อาจเป็นหมิ่นประมาท

ทราบถึงบทบาทของสื่อในการส่งเสริมสิทธิในการรับรู้ของสาธารณชน ในการจัดให้มีเวทีสำหรับการพูดถึงเรื่องที่เป็นประโยชน์สาธารณะ และในการเป็น ‘สุนัขเฝ้าระวังของสาธารณะ’ เพื่อช่วยส่งเสริมให้รัฐบาลต้องรับผิดชอบในการกระทำของตน

ยอมรับถึงความสำคัญของกลไกในการกำกับดูแลตนเองที่สื่อจัดตั้งขึ้นซึ่งมีประสิทธิผลและสามารถเยียวยาชื่อเสียงที่ได้รับความเสียหายซึ่งไม่ละเมิดสิทธิของเสรีภาพในการแสดงออกอย่างไม่เหมาะสม

ปรารถนาที่จะส่งเสริมให้มีความเข้าใจที่ดีขึ้นเกี่ยวกับคุณภาพที่เหมาะสมระหว่างสิทธิของเสรีภาพในการแสดงออกกับความจำเป็นในการคุ้มครองชื่อเสียงของบุคคล

เรา เสนอแนะให้องค์กรระดับประเทศ ภูมิภาคและสากลดำเนินการตามความเหมาะสมตามทางการของตนในการส่งเสริมให้มีการเผยแพร่ ให้มีการยอมรับและดำเนินการตามหลักการเหล่านี้

ส่วนที่ 1 หลักการทั่วไป

หลักการที่ 1 เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น แสดงออกและข้อมูลข่าวสาร

(ก) บุคคลทุกคนมีสิทธิที่จะมีความคิดเห็นโดยปราศจากการแทรกแซง

(ข) บุคคลทุกคนมีสิทธิของเสรีภาพในการแสดงออกซึ่งรวมถึงเสรีภาพในการค้นหา รับและถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารและความคิดในทุกลักษณะโดยไม่มีขอบเขตไม่ว่าทางวาจา ลายลักษณ์อักษร หรือด้วยการพิมพ์ ในรูปของศิลปะหรือผ่านสื่ออื่นใดตามที่บุคคลนั้นเลือก

(ค) การใช้สิทธิตามวรรค (ข) อาจตกอยู่ภายใต้การจำกัดสิทธิด้วยเหตุผลเฉพาะตามกฎหมายระหว่างประเทศซึ่งรวมถึงการคุ้มครองชื่อเสียงของบุคคลอื่นตามที่สามารถแสดงได้ว่าจำเป็น

(ง) บุคคลใดซึ่งได้รับผลไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมจากการถูกจำกัดเสรีภาพในการแสดงออกต้องสามารถคัดค้านถึงความสมบูรณ์ของการจำกัดสิทธินั้นตามกฎหมายรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายสิทธิมนุษยชนต่อศาลหรือตุลาการที่เป็นอิสระ

(จ) การจำกัดเสรีภาพในการแสดงออกต้องมีการควบคุมที่เหมาะสมเพื่อป้องกันมิให้ใช้ไปในทางที่ผิดซึ่งรวมถึงสิทธิที่จะเข้าถึงศาลหรือตุลาการที่เป็นอิสระตามหลักบังคับแห่งกฎหมาย

หลักการที่ 1.1 ต้องมีกฎหมายบัญญัติ

การจำกัดสิทธิใดๆในการแสดงออกหรือข้อมูลข่าวสารต้องมีกฎหมายบัญญัติ กฎหมายนั้นต้องเปิดเผย ไม่กำกวมและบัญญัติอย่างชัดเจนและมีขอบเขตเฉพาะเพื่อให้บุคคลสามารถคาดการณ์ได้ด้วยความแม่นยำตามสมควรและล่วงหน้าถึงความถูกต้องหรือไม่ถูกต้องตามกฎหมายของการกระทำนั้น

หลักการที่ 1.2 การคุ้มครองประโยชน์ทางชื่อเสียงอันชอบด้วยกฎหมาย

การจำกัดสิทธิใดๆในการแสดงออกหรือข้อมูลข่าวสารซึ่งให้เหตุผลว่าชอบด้วยกฎหมายบนพื้นฐานที่ว่าเป็นการคุ้มครองชื่อเสียงของบุคคลอื่นต้องมีความมุ่งหมายที่แท้จริงและแสดงผลได้ว่าเป็นการคุ้มครองประโยชน์ทางชื่อเสียงอันชอบด้วยกฎหมาย⁶

หลักการที่ 1.3 จำเป็นต่อสังคมประชาธิปไตย

การจำกัดเสรีภาพในการแสดงออกหรือข้อมูลข่าวสารซึ่งรวมถึงการคุ้มครองชื่อเสียงของบุคคลอื่นไม่สามารถให้เหตุผลว่าชอบด้วยกฎหมายหากไม่สามารถทำให้เชื่อได้ว่าเป็นสิ่งที่จำเป็นต่อสังคมประชาธิปไตยว่าโดยเฉพาะแล้วการจำกัดสิทธินั้นไม่สามารถให้เหตุผลว่าชอบด้วยกฎหมายหาก

(1) มีวิธีการที่จำกัดสิทธิน้อยกว่าซึ่งประโยชน์ทางชื่อเสียงอันชอบด้วยกฎหมายสามารถได้รับการคุ้มครองตามพฤติการณ์นั้นๆ หรือ

(2) เมื่อพิจารณาถึงพฤติการณ์ทั้งปวง การจำกัดสิทธินั้นมีผลเสียไม่เท่าผลดีเนื่องจากประโยชน์ในการคุ้มครองชื่อเสียงไม่ได้มากไปกว่าผลเสียต่อเสรีภาพในการแสดงออกอย่างมีนัยสำคัญ

ข้อสังเกตหลักการที่ 1

หลักการที่ 1 ร่างขึ้นจากเนื้อหาการรับรองเสรีภาพในการแสดงออกในระดับสากลและใน

รัฐธรรมนูญของประเทศต่างๆที่ตั้งบัญญัติขยายความไว้ในหลักนิติศาสตร์สากลและเปรียบเทียบ และในหลักการทฤษฎีวิชาเกี่ยวกับบทบัญญัติข้อจำกัดและการยกเลิกบทกฎหมายในกติการะหว่าง ประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง⁷ หลักสามข้อในการประเมินถึงความชอบด้วย กฎหมายของการจำกัดเสรีภาพในการแสดงออกตามที่ระบุในหลักการที่ 1.1 ถึง 1.3 ได้รับการตอก ย้ำในหลักนิติศาสตร์เกี่ยวกับเสรีภาพในการแสดงออกในระดับสากลเป็นส่วนใหญ่และในกฎหมาย ของประเทศต่างๆจำนวนมาก

หลักการที่ 2 ความมุ่งหมายที่ชอบด้วยกฎหมายของกฎหมายหมิ่นประมาท

(ก) กฎหมายหมิ่นประมาทไม่สามารถให้เหตุผลว่าชอบด้วยกฎหมายหากความมุ่งหมายที่แท้จริง และผลที่ได้มิใช่เพื่อคุ้มครองชื่อเสียงของบุคคลหรือองค์กรที่มีสิทธิฟ้องคดีและถูกฟ้องคดีเพื่อ ป้องกันความเสียหายซึ่งรวมถึงการที่อาจทำให้บุคคลได้รับการยอมรับในชุมชนน้อยลง ทำให้บุคคล นั้นถูกดูถูกหรือเกลียดชังจากสาธารณะ หรือทำให้บุคคลอื่นๆไม่ชอบหรือหลีกเลี่ยงบุคคลนั้น

(ข) กฎหมายหมิ่นประมาทไม่สามารถให้เหตุผลว่าชอบด้วยกฎหมายหากความมุ่งหมายหรือผล เป็นไปเพื่อคุ้มครองบุคคลจากอันตรายต่อชื่อเสียงซึ่งบุคคลนั้นไม่มีหรือไม่ควรมีหรือคุ้มครอง ‘ชื่อเสียง’ ขององค์กรที่มีชื่อเสียงที่มีสิทธิฟ้องคดีหรือถูกฟ้องคดี ว่าโดยเฉพาะแล้วกฎหมายหมิ่น ประมาทไม่สามารถให้เหตุผลว่าชอบด้วยกฎหมายหากมีความมุ่งหมายหรือผลเพื่อ

(1) ขัดขวางการวิพากษ์วิจารณ์อันชอบด้วยกฎหมายต่อเจ้าหน้าที่หรือขัดขวางการเปิดเผย ถึงการกระทำผิดหรือการทุจริตของเจ้าหน้าที่

(2) คุ้มครอง ‘ชื่อเสียง’ ของสิ่งของ เช่น ตำนานสัญลักษณ์ของรัฐหรือศาสนา ชนชาติหรือตรา ของประเทศ

(3) คุ้มครอง ‘ชื่อเสียง’ ของรัฐหรือประเทศ

(4) ทำให้บุคคลสามารถฟ้องในนามของบุคคลที่ตายแล้ว หรือ

(5) อนุญาตให้บุคคลฟ้องในนามของกลุ่มบุคคลซึ่งโดยตัวของกลุ่มนั้นเองไม่อยู่ใน สถานะที่จะฟ้องได้

(ค) กฎหมายหมิ่นประมาทไม่สามารถให้เหตุผลว่าชอบด้วยกฎหมายบนพื้นฐานเพื่อคุ้มครองประโยชน์อื่นใดที่มีชื่อเสียงซึ่งประโยชน์เหล่านั้นแม้จะทำให้การจำกัดเสรีภาพในการแสดงออกบางประการชอบด้วยกฎหมายจะได้รับการคุ้มครองดีกว่าด้วยกฎหมายที่บัญญัติขึ้นเพื่อความมุ่งหมายนั้นเป็นการเฉพาะ ว่าโดยเฉพาะแล้ว กฎหมายหมิ่นประมาทไม่สามารถให้เหตุผลว่าชอบด้วยกฎหมายบนพื้นฐานเพื่อช่วยรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน ความมั่นคงของประเทศ หรือความสัมพันธ์อันดีกับรัฐหรือรัฐบาลต่างประเทศ

ข้อสังเกตหลักการที่ 2

ความมุ่งหมายเดียวที่ชอบด้วยกฎหมายของกฎหมายหมิ่นประมาทคือเพื่อคุ้มครองชื่อเสียง แต่มีหลายประเทศในโลกที่ใช้กฎหมายหมิ่นประมาทไปในทางที่ผิด โดยใช้เพื่อขัดขวางการแสดงความคิดเห็นโดยเปิดเผยในที่สาธารณะและการวิพากษ์วิจารณ์อันชอบด้วยกฎหมายถึงการกระทำผิดของเจ้าหน้าที่ หลายประเทศมีกฎหมายที่บัญญัติขึ้นเพื่อคุ้มครองเกียรติของสิ่งของบางอย่างเช่นสัญลักษณ์ของชาติหรือศาสนา เนื่องจากสิ่งของในลักษณะเช่นนั้นไม่อาจมีชื่อเสียงได้ กฎหมายเหล่านั้นจึงมิได้มีเพื่อเป้าหมายอันชอบด้วยกฎหมาย

ความเสียหายจากการที่ชื่อเสียงของบุคคลถูกโจมตีโดยไม่มีเหตุอันควร โดยสภาพเป็นเรื่องที่กระทำต่อบุคคลนั้นโดยตรง จึงไม่ใช่ประโยชน์ที่อาจตกทอดทางมรดกได้ซึ่งต่างจากทรัพย์สิน ประโยชน์ใดๆที่ญาติซึ่งยังมีชีวิตอยู่อาจมีในชื่อเสียงของบุคคลที่ตายแล้วแตกต่างโดยพื้นฐานจากประโยชน์ที่บุคคลซึ่งยังมีชีวิตอยู่จะมีได้จากชื่อเสียงของตนเอง นอกจากนี้สิทธิในการฟ้องคดีหมิ่นประมาทชื่อเสียงของบุคคลที่ตายแล้วสามารถถูกใช้ไปในทางที่ผิดโดยง่ายและอาจขัดขวางการแสดงความคิดเห็นต่อเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์อย่างอิสระและเปิดเผย

กลุ่มต่างๆที่ไม่มีสถานะทางกฎหมายอาจมีชื่อเสียงเช่นที่บุคคลมีในความหมายของการมีชื่อเสียงได้ กฎหมายหมิ่นประมาทที่มุ่งหมายเพื่อคุ้มครองชื่อเสียงของกลุ่มในลักษณะนี้จึงไม่อาจให้เหตุผลว่าชอบด้วยกฎหมายได้ หลักการที่ 2 (ข) (5) ครอบคลุมทั้งการฟ้องคดีหมิ่นประมาทในนามสมาชิกทุกคนของกลุ่มและการฟ้องคดีของแต่ละบุคคลซึ่งอ้างว่าถูกหมิ่นประมาทโดยอ้อมจากการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม สมาชิกแต่ละคนของกลุ่มอาจสามารถฟ้องคดีหมิ่นประมาทได้ทราบเท่าที่สามารถแสดงให้เห็นได้ว่าตนถูกอ้างถึงเป็นส่วนตัวและได้รับผลโดยตรง

บางประเทศหาเหตุผลที่จะให้กฎหมายหมิ่นประมาท โดยเฉพาะที่มีโทษอาญาชอบด้วยกฎหมายบนพื้นฐานว่ากฎหมายนี้คุ้มครองประโยชน์สาธารณะที่ไม่เกี่ยวกับชื่อเสียง เช่น เพื่อรักษาความสงบ

เรียบร้อยของประชาชน ความมั่นคงของประเทศหรือความสัมพันธ์ฉันมิตรกับประเทศอื่น เนื่องจากกฎหมายหมิ่นประมาทมิได้บัญญัติเพื่อคุ้มครองประโยชน์เหล่านี้เป็นการเฉพาะ จึงไม่เข้าข่ายว่ามีความจำเป็นในการจำกัดเสรีภาพในการแสดงออกตามที่กล่าวไว้ในหลักการที่ 1.3 ประโยชน์ในลักษณะเช่นนี้เมื่อเป็นการชอบด้วยกฎหมายควรได้รับการคุ้มครองโดยกฎหมายที่บัญญัติขึ้นเพื่อความมุ่งหมายนั้นเป็นการเฉพาะ

หลักการที่ 3 หมิ่นประมาทองค์กรสาธารณะ

องค์กรสาธารณะในทุกรูปแบบซึ่งรวมถึงองค์กรทั้งปวงที่เป็นส่วนหนึ่งของอำนาจนิติบัญญัติ บริหารหรือตุลาการของรัฐบาลหรือที่มีบทบาทหน้าที่ในทางสาธารณะควรถูกห้ามมิได้ฟ้องคดีหมิ่นประมาททั้งหมด

ข้อสังเกตหลักการที่ 3

ศาลสูงในหลายประเทศได้จำกัดสิทธิของเจ้าพนักงานของรัฐซึ่งรวมถึงองค์กรที่มาจากการเลือกตั้ง บรรษัทที่รัฐเป็นเจ้าของหรือแม้แต่พรรคการเมืองที่จะฟ้องคดีหมิ่นประมาท ซึ่งเป็นการยอมรับถึงความสำคัญอย่างยิ่งยวดในสังคมประชาธิปไตยที่จะมีการวิพากษ์วิจารณ์เจ้าพนักงานของรัฐและเจ้าหน้าที่รัฐบาลอย่างเปิดเผย ยอมรับถึงสภาพของชื่อเสียงที่องค์กรเหล่านี้มีซึ่งมีอย่างจำกัดและเป็นสาธารณะ และเจ้าพนักงานของรัฐมีวิธีการมากมายในการคุ้มครองตนเองจากการถูกวิพากษ์วิจารณ์ ในการใช้หลักการข้อนี้ควรคำนึงว่าในทางสากลมีแนวโน้มที่จะขยายการจำกัดสิทธิประการนี้ให้ครอบคลุมองค์กรสาธารณะในรูปแบบต่างๆกว้างยิ่งขึ้น

ส่วนที่ 2 หมิ่นประมาททางอาญา

หลักการที่ 4 หมิ่นประมาททางอาญา

(ก) กฎหมายหมิ่นประมาททางอาญาที่ทั้งปวงควรยกเลิกและแทนที่ตามความจำเป็นด้วยกฎหมายหมิ่นประมาททางแพ่งตามความเหมาะสม ประเทศที่ยังใช้กฎหมายหมิ่นประมาททางอาญาคควรมีมาตรการที่จะดำเนินการตามหลักการนี้อย่างเป็นขั้นตอน

(ข) เพื่อผลในทางปฏิบัติ ควรมีมาตรการในทันทีที่จะสร้างความมั่นใจว่ากฎหมายหมิ่นประมาททางอาญาใดๆที่ยังบังคับใช้อยู่เป็นไปตามเงื่อนไขข้างล่างนี้ ทั้งนี้โดยยอมรับข้อเท็จจริงที่ว่าในหลาย

ประเทศกฎหมายหมิ่นประมาททางอาญาเป็นวิธีการหลักที่จะใช้จัดการกับกรณีที่เกี่ยวข้องถูกโจมตี โดยไม่มีเหตุอันควร

(1) บุคคลไม่ควรถูกต้องรับโทษทางอาญาในคดีหมิ่นประมาทเว้นแต่กรณีที่อ้างว่าถูกหมิ่นประมาทสามารถพิสูจน์โดยปราศจากข้อสงสัยตามสมควรถึงการดำรงอยู่ขององค์ประกอบของความผิดทุกประการตามที่ระบุไว้ข้างล่างนี้

(2) ไม่ให้ถือว่ามีความผิดของการหมิ่นประมาททางอาญาเว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าข้อความที่ดูหมิ่นนั้นเป็นเท็จ ได้กระทำโดยรู้แฉะว่าเป็นเท็จหรือโดยไม่รู้ว่าเป็นเท็จหรือไม่อย่างประมาทเลินเล่อ และได้กระทำโดยมีเจตนาอย่างแน่วแน่ที่จะก่อให้เกิดความเสียหายแก่กรณีที่อ้างว่าถูกหมิ่นประมาท

(3) เจ้าพนักงานของรัฐซึ่งรวมถึงตำรวจและอัยการไม่ควรมีส่วนในการฟ้องหรือดำเนินคดีหมิ่นประมาททางอาญาไม่ว่ากรณีที่อ้างว่าถูกหมิ่นประมาทจะมีสถานภาพอย่างไรหรือแม้แต่เป็นเจ้าพนักงานอาวุโสของรัฐ

(4) ไม่ควรใช้โทษจำคุก การรอลงอาญาโทษจำคุก การระงับมิให้ใช้สิทธิแสดงออกผ่านสื่อในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งเป็นการชั่วคราว หรือมิให้ทำงานข่าวหรืออาชีพอื่นใดเป็นการชั่วคราว เงินค่าปรับที่มากเกินไป หรือ โทษอาญาอื่นใดที่รุนแรงเพื่อเป็นบทลงโทษการละเมิดกฎหมายหมิ่นประมาทไม่ว่าข้อความที่ดูหมิ่นนั้นจะเลวร้ายหรือโจ่งแจ้งอย่างไรก็ตาม

ข้อสังเกตหลักการที่ 4

การทำให้การกระทำใดมีความผิดทางอาญาแสดงนัยว่ารัฐมีประโยชน์อย่างชัดเจนในการควบคุมการกระทำนั้นและทำให้การกระทำนั้นเป็นสิ่งที่น่ารังเกียจของสังคม ศาลในทางสากลจึงได้เน้นถึงความจำเป็นที่รัฐบาลของประเทศต่างๆจะต้องยับยั้งซึ่งการใช้โทษอาญาในการจำกัดสิทธิพื้นฐานประเทศต่างๆจำนวนมากถือว่าการคุ้มครองชื่อเสียงของบุคคลเป็นประโยชน์ส่วนบุคคลและประสบการณ์ชี้ว่าการทำให้ข้อความหมิ่นประมาทมีโทษอาญาไม่จำเป็นว่าจะทำให้ชื่อเสียงของบุคคลได้รับการคุ้มครองเพียงพอ

ในประเทศต่างๆจำนวนมาก ผู้มีอำนาจใช้กฎหมายหมิ่นประมาททางอาญาไปในทางที่ผิดเพื่อจำกัดการวิพากษ์วิจารณ์และการแสดงความคิดเห็นของสาธารณชน บทลงโทษทางอาญาที่รุนแรง

โดยเฉพาะโทษจำคุกทำให้บุคคลเกรงกลัวอย่างมากที่จะแสดงออกโดยเสรี จึงไม่อาจให้เหตุผลว่าชอบด้วยกฎหมายอย่างชัดเจน โดยเฉพาะเมื่อมีบทลงโทษที่มีโทษทางอาญาซึ่งเพียงพอที่จะเยียวยาชื่อเสียงของบุคคลที่ได้รับความเสียหาย กฎหมายหมิ่นประมาททางอาญามีโอกาสที่จะถูกใช้ไปในทางที่ผิดเสมอแม้ในประเทศที่มีได้บังคับใช้อย่างเข้มงวด ได้กล่าวไปแล้วว่าการใช้กฎหมายหมิ่นประมาททางอาญาเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชนหรือปกป้องประโยชน์สาธารณะอื่นเป็นการไม่ชอบด้วยกฎหมาย ด้วยเหตุผลเหล่านี้จึงควรยกเลิกกฎหมายหมิ่นประมาททางอาญา

ในขณะเดียวกัน เป็นที่ยอมรับว่าในประเทศต่างๆ จำนวนมากกฎหมายหมิ่นประมาททางอาญายังเป็นวิธีการหลักที่จะใช้จัดการกับกรณีชื่อเสียงถูกโจมตีโดยไม่มีเหตุอันควร เพื่อลดการใช้การจำกัดเสรีภาพในการแสดงออกไปในทางที่ผิดหรือการจำกัดโดยไม่มีเหตุอันควรให้เหลือน้อยที่สุดในทางปฏิบัติ จึงจำเป็นต้องมีมาตรการในทันทีที่จะสร้างความมั่นใจว่ากฎหมายลักษณะนี้เป็นไปตามเจตนารมณ์ที่ระบุนไว้ในหลักการย่อย (ข) หลักพื้นฐานประการหนึ่งของกฎหมายอาญาซึ่งคือให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าบริสุทธิ์นั้นกำหนดให้กรณีที่ฟ้องคดีอาญาเป็นฝ่ายต้องพิสูจน์องค์ประกอบสำคัญๆ ทั้งหมดของการกระทำผิด ในกรณีของหมิ่นประมาท การที่ข้อความที่กล่าวเป็นเท็จหรือไม่และการมีเจตนาเพียงพอที่จะกระทำผิดเป็นเงื่อนไขสำคัญสองประการแรก เงื่อนไขที่สามคือการใช้กฎหมายหมิ่นประมาททางอาญาไปในทางที่ผิดบ่อยๆ โดยเจ้าพนักงานของรัฐซึ่งรวมถึงการใช้ทรัพยากรต่างๆของรัฐในการฟ้องคดีรวมทั้งสภาพการณ์ที่ว่า การคุ้มครองชื่อเสียงของบุคคลเป็นเรื่องส่วนบุคคลโดยพื้นฐาน เงื่อนไขที่สี่คือบทลงโทษต้องไม่รุนแรงเกินควรหรือก่อให้เกิดความเกรงกลัวที่จะแสดงออกในอนาคต

ส่วนที่ 3 กฎหมายหมิ่นประมาททางแพ่ง

หลักการที่ 5 วิธีพิจารณา

(ก) กำหนดเวลาในการยื่นฟ้องคดีหมิ่นประมาทไม่ควรนานเกินกว่าหนึ่งปีนับจากวันที่เผยแพร่ไว้แต่ในพฤติการณ์พิเศษ

(ข) ศาลควรทำให้วิธีพิจารณาคดีหมิ่นประมาทในแต่ละขั้นตอนดำเนินไปด้วยความรวดเร็วตามสมควรเพื่อให้เสรีภาพในการแสดงออกได้รับผลเสียแต่น้อยจากความเนิ่นนานของกระบวนการพิจารณา ในขณะเดียวกัน กระบวนการพิจารณาไม่ควรดำเนินเร็วเกินไปจนจำเลยไม่มีโอกาสที่จะต่อสู้คดีอย่างเหมาะสมไม่ว่าจะด้วยพฤติการณ์ใดก็ตาม

ข้อสังเกตหลักการที่ 5

การอนุญาตให้ฟ้องคดีหลังจากที่ข้อความอันเป็นมูลคดีได้เผยแพร่ไปนานแล้วทำให้บุคคลที่เกี่ยวข้องต่อสู้คดีลำบาก กระบวนการพิจารณาที่เนิ่นนานเกินควรทำให้จำเลยเกิดความเกรงกลัวที่จะแสดงออกโดยเสรีและโจทก์ไม่ได้รับการเยียวยาในเวลาอันควร ในขณะเดียวกัน กฎหมายในบางประเทศให้เวลาคุ้มครองสิทธิของคดีหมิ่นประมาทสั้นอย่างไม่สมเหตุผลซึ่งหมายความว่าจำเลยไม่มีโอกาสที่จะต่อสู้คดีอย่างเหมาะสมและอาจมีอุปสรรคอื่นด้วย ปัญหานี้อาจรุนแรงขึ้น โดยเฉพาะในกรณีที่เกี่ยวข้องกับหลักฐานของความจริงเมื่อจำเลยได้ข้อมูลมาจากแหล่งข่าวลับซึ่งไม่ต้องการเปิดเผยต่อศาล

หลักการที่ 6 การคุ้มครองแหล่งข่าว

(ก) นักข่าวและบุคคลอื่นซึ่งได้ข้อมูลข่าวสารจากแหล่งข่าวลับเพื่อเผยแพร่เป็นประโยชน์สาธารณะมีสิทธิที่จะไม่ต้องเปิดเผยแหล่งข่าวลับนั้น และสิทธินี้ไม่ควรถูกเพิกถอนหรือจำกัดในการดำเนินคดีหมิ่นประมาทไม่ว่าภายใต้พฤติการณ์ใดก็ตาม

(ข) บุคคลซึ่งได้รับการคุ้มครองภายใต้หลักการข้อนี้ไม่ควรได้รับผลเสียในคดีหมิ่นประมาทเพียงเพราะปฏิเสธที่จะเปิดเผยแหล่งข่าวลับ

ข้อสังเกตหลักการที่ 6

เป็นที่ยอมรับกันดีว่าการรับประกันถึงเสรีภาพในการแสดงออกทำให้นักข่าวและบุคคลอื่นซึ่งเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเพื่อประโยชน์สาธารณะมีสิทธิที่จะปฏิเสธการเปิดเผยแหล่งข่าวลับโดยหลักการนี้เพียงแค่นำสิทธินี้มาใช้ในบริบทของกฎหมายหมิ่นประมาท ในกรณีที่มีการปฏิเสธที่จะเปิดเผยแหล่งข่าวลับ บุคคลยังอาจนำเสนอพยานหลักฐานต่อศาลว่าแหล่งข่าวนั้นมีตัวตนอยู่จริง แต่ก็ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของศาลว่าจะให้น้ำหนักต่อพยานหลักฐานนั้นแค่ไหน

หลักการที่ 7 การพิสูจน์ความจริง

(ก) เมื่อพบว่าข้อความหมิ่นประมาทนั้นเป็นความจริง จำเลยควรพ้นจากความรับผิดในคดี⁸

(ข) ในคดีที่เกี่ยวข้องกับข้อความอันเป็นเรื่องเกี่ยวกับสาธารณะ’ โจทก์ควรมีภาระในการพิสูจน์ว่าข้อความหรือการใส่ความที่เป็นข้อเท็จจริงที่อ้างว่าเป็นหมิ่นประมาทนั้นเป็นเท็จ

(ค) ควรมีการทบทวนการปฏิบัติที่จำกัดโดยไม่มีเหตุอันควรถึงโอกาสของจำเลยในการพิสูจน์ความเป็นจริงของข้อความที่ได้เผยแพร่

ข้อสังเกตหลักการที่ 7

กฎหมายหมิ่นประมาทในหลายประเทศได้บังคับใช้ส่วนแรกของหลักการนี้แล้วซึ่งพัฒนามาจากความคิดพื้นฐานที่ว่า การเผยแพร่ข้อความที่เป็นจริงควรนำมาฟ้องเป็นคดีไม่ได้เนื่องจากบุคคลไม่สามารถที่จะรักษาชื่อเสียงที่ตนไม่ควรมีมาแต่แรก ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว หลักการนี้ไม่ปฏิเสธที่จะให้โอกาสฟ้องคดีในประเด็นอื่นๆ เช่น การคุ้มครองความเป็นส่วนตัว ยกตัวอย่างเช่น กฎหมายความเป็นส่วนตัวในบางประเทศกำหนดข้อจำกัดในการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการถูกพิพากษาลงโทษในอดีต

ข้อ (ข) ของหลักการนี้มีเพื่อแก้ประเพณีปฏิบัติในหลายประเทศที่ให้สันนิษฐานว่าข้อเท็จจริงที่หมิ่นประมาทเป็นเท็จเว้นแต่จำเลยจะพิสูจน์ได้ว่าเป็นจริง อย่างไรก็ตามคดีเกี่ยวกับกฎหมายรัฐธรรมนูญได้ถือว่าการสันนิษฐานเช่นนั้นเพิ่มภาระให้แก่จำเลยโดยไม่มีเหตุอันควร โดยเฉพาะในกรณีที่เป็นข้อความอันเป็นเรื่องเกี่ยวกับสาธารณะบนพื้นฐานที่ว่าเป็นการทำให้เกรงกลัวที่จะใช้เสรีภาพในการแสดงออก

การปฏิบัติในบางลักษณะในบางประเทศจำกัดโอกาสของจำเลยในการพิสูจน์ความเป็นจริงของข้อความที่ได้เผยแพร่โดยไม่มีเหตุอันควร จำเลยที่แพ้คดีอาจต้องจ่ายค่าเสียหายเพิ่มขึ้นเพียงเพราะได้ยืนยันว่าข้อความของตนเป็นความจริง ทั้งนี้ไม่ว่าจะมีเหตุใดๆที่ทำให้จำเลยไม่สามารถพิสูจน์ให้เห็นว่าข้อความนั้นเป็นจริงก็ตาม ประการนี้อาจปรามจำเลยโดยไม่มีเหตุผลที่ชอบด้วยกฎหมายที่จะนำพยานหลักฐานมาสืบถึงความจริงนั้นแม้ข้อความนั้นจะเป็นความจริงโดยแท้ก็ตามเนื่องจากเกรงว่าตนจะมีพยานหลักฐานไม่เพียงพอ ในลักษณะเดียวกัน กฎเกณฑ์ใดๆที่ห้ามคดีหมิ่นประมาทนำเสนอพยานหลักฐานซึ่งโดยปกตินำสืบได้ก็บั่นทอนโอกาสของจำเลยโดยไม่มีเหตุผลที่ชอบด้วยกฎหมายที่จะพิสูจน์ว่าข้อความนั้นเป็นจริง ยกตัวอย่างเช่นการไม่อนุญาตให้จำเลยนำสืบพยานหลักฐานที่แสดงว่าโจทก์เคยถูกพิพากษาลงโทษในอดีตหรือข้อเท็จจริงในอดีตอื่นๆ

หลักการที่ 8 เจ้าพนักงานของรัฐ

กฎหมายหมิ่นประมาทไม่ควรคุ้มครองเจ้าพนักงานของรัฐไม่ว่าจะอยู่ในตำแหน่งหรือสถานะใดก็ตามเป็นการพิเศษไม่ว่าในพฤติการณ์ใดก็ตาม หลักการข้อนี้คำนึงถึงวิธีการยื่นคำฟ้องและกระบวนการพิจารณา มาตรฐานที่จะใช้พิจารณาว่าจำเลยต้องรับผิดชอบหรือไม่ และบทลงโทษที่ใช้

ข้อสังเกตหลักการที่ 8

กฎหมายหมิ่นประมาทในหลายประเทศให้การคุ้มครองเจ้าพนักงานของรัฐในบางตำแหน่งมากกว่าราษฎรทั่วไป เช่นรัฐให้การช่วยเหลือในการฟ้องคดีหมิ่นประมาทแก่เจ้าพนักงานเหล่านี้ การคุ้มครองชื่อเสียงของเจ้าพนักงานของรัฐมีมาตรฐานสูงกว่า และจำเลยที่ถูกตัดสินว่าหมิ่นประมาทเจ้าพนักงานของรัฐต้องรับโทษมากกว่า ในปัจจุบันกฎหมายระหว่างประเทศถือว่าเจ้าพนักงานเหล่านี้ต้องอดทนต่อคำวิพากษ์วิจารณ์มากกว่ามิใช้น้อยกว่า การให้การคุ้มครองเจ้าพนักงานของรัฐเป็นพิเศษจึงขัดกับหลักการข้อนี้

หลักการที่ 9 การเผยแพร่ที่มีเหตุอันควร

แม้จะพบว่าข้อความที่เป็นข้อเท็จจริงอันเป็นเรื่องเกี่ยวกับสาธารณะเป็นเท็จ จำเลยก็ยังสามารถที่จะต่อสู้ว่าเป็นการเผยแพร่ที่มีเหตุอันควร ข้อต่อสู้นี้พิจารณาจากว่ามีเหตุอันควรหรือไม่ที่บุคคลที่อยู่ในสถานะเช่นเดียวกับจำเลยจะได้เผยแพร่ข้อความนั้นในลักษณะและรูปแบบเดียวกับที่จำเลยได้กระทำไปไม่ว่าในพฤติการณ์ใดก็ตาม ในการกำหนดว่าการเผยแพร่มีเหตุอันควรหรือไม่ในพฤติการณ์ของคดีหนึ่งๆ ศาลควรคำนึงถึงความสำคัญของเสรีภาพในการแสดงออกในเรื่องเกี่ยวกับสาธารณะและสิทธิของสาธารณชนที่จะได้รับข้อมูลข่าวสารในเรื่องเกี่ยวกับสาธารณะอย่างทันทั่วถึง

ข้อสังเกตหลักการที่ 9

ศาลในประเทศต่างๆ ได้ยอมรับมากขึ้นในข้อต่อสู้ ‘การมีเหตุอันควร’ หรือข้อต่อสู้ที่คล้ายคลึงกันที่ตั้งอยู่บนความคิดของ ‘การตรวจสอบ’ หรือ ‘เจตนาบริสุทธิ์’ เนื่องจากความเข้มงวดของกฎหมายเดิมๆ ในบางประเทศที่จำเลยต้องรับผิดชอบเผยแพร่ข้อความที่เป็นเท็จหรือข้อความซึ่งไม่สามารถพิสูจน์ว่าเป็นจริง กฎเกณฑ์นี้ไม่ยุติธรรมต่อสื่อเป็นการเฉพาะเนื่องจากมีหน้าที่ที่จะสนองตอบสิทธิ

ในการรับรู้ของสาธารณชนและบ่อยครั้งสื่อไม่สามารถรอนกว่าจะมั่นใจว่าข้อเท็จจริงที่มีการกล่าวอ้างทุกประการนั้นเป็นจริงก่อนจึงตีพิมพ์หรือเผยแพร่โดยการกระจายเสียงและ/หรือภาพ แม้ นักข่าวที่เก่งที่สุดก็ยังสามารถทำได้โดยสุจริตและการที่จะปล่อยให้พวกเขาต้องรับโทษสำหรับการกล่าวอ้างที่เป็นเท็จทุกข้อความจะเป็นผลเสียต่อประโยชน์สาธารณะในการที่จะได้รับข้อมูลข่าวสารอย่างทันทั่วถึง คุณภาพที่เหมาะสมกว่าระหว่างสิทธิของเสรีภาพในการแสดงออกกับชื่อเสียงของบุคคล คือการคุ้มครองบุคคลที่ได้กระทำอย่างมีเหตุอันควรในขณะเดียวกันก็ให้โจทก์ได้ฟ้องบุคคลที่ไม่ได้กระทำอย่างมีเหตุอันควร สำหรับสื่ออื่น หากได้กระทำตามมาตรฐานที่เป็นที่ยอมรับทางวิชาชีพ ก็ควรถือว่าได้กระทำอย่างมีเหตุอันควรแล้ว

หลักการที่ 10 การแสดงความคิดเห็น

(ก) บุคคลไม่ควรต้องรับผิดชอบตามกฎหมายหมิ่นประมาทเพราะแสดงความคิดเห็น

(ข) ความคิดเห็นหมายถึงข้อความซึ่ง

(1) ไม่มีนัยของข้อเท็จจริงซึ่งจะพิสูจน์ได้ว่าเป็นเท็จ หรือ

(2) ไม่สามารถตีความได้อย่างสมเหตุสมผลว่าเป็นการกล่าวข้อเท็จจริงโดยแท้เมื่อคำนึงถึงพฤติการณ์ทั้งปวงอันรวมถึงภาษาที่ใช้ (เช่น การเล่นวาทะ คำกล่าวเกินจริง การกล่าวเสียดสี หรือ คำพูดขบขัน)

ข้อสังเกตหลักการที่ 10

มาตรฐานที่ชัดเจนที่จะใช้กับคดีหมิ่นประมาทซึ่งเกี่ยวข้องกับการแสดงความคิดเห็นหรือที่เรียกว่า การตัดสินทางคุณค่ายังไม่ลงตัวแน่ชัด แต่ก็เป็นที่ชัดเจนตามหลักนิติศาสตร์ว่าการแสดงความคิดเห็นควรได้รับการคุ้มครองในระดับสูง ในบางประเทศการแสดงความคิดเห็นได้รับการคุ้มครองโดยสมบูรณ์บนพื้นฐานที่ว่าเป็นสิทธิโดยสมบูรณ์ที่จะมีความคิดเห็น การพิจารณาว่าความคิดเห็นใด ‘สมควรแก่เหตุ’ หรือไม่ซึ่งมีลักษณะเป็นอัตวิสัยอย่างมากก็ยังคงเห็นว่าการแสดงความคิดเห็นควรได้รับการคุ้มครองโดยสมบูรณ์

ข้อความบางข้อความโดยผิวเผินอาจดูเหมือนเป็นข้อเท็จจริงแต่ก็ไม่มีเหตุอันควรที่จะเข้าใจเป็นเช่นนั้นเนื่องด้วยบริบทหรือภาษาที่ใช้ ลักษณะของการกล่าววาทะ เช่น คำกล่าวเกินจริง การกล่าว

เสียดสีและคำพูดขบขันเป็นตัวอย่างที่ชัดเจน ดังนั้นจึงจำเป็นต้องให้คำนิยามของความคิดเห็นไว้ เพื่อความมุ่งหมายของกฎหมายหมิ่นประมาทเพื่อให้แน่ใจว่าจะได้พิจารณาถึงความหมายที่แท้จริงของความคิดเห็นมากกว่าดูเพียงผิวเผิน

หลักการที่ 11 ข้อยกเว้นไม่ต้องรับผิดชอบ

(ก) ข้อความบางประเภทไม่ควรต้องรับผิดชอบตามกฎหมายหมิ่นประมาทซึ่งควรรวมถึงข้อความเหล่านี้เป็นอย่างน้อย

(1) ข้อความซึ่งกล่าวในกระบวนการขององค์กรนิติบัญญัติซึ่งรวมถึงข้อความที่กล่าวโดยสมาชิกที่มาจากการเลือกตั้งทั้งในการอภิปรายทั่วไปและในคณะกรรมการชุดต่างๆและโดยพยานบุคคลที่เรียกมาให้การต่อคณะกรรมการชุดต่างๆขององค์กรนิติบัญญัติ

(2) ข้อความซึ่งกล่าวในกระบวนการขององค์กรท้องถิ่นและโดยสมาชิกขององค์กรท้องถิ่นนั้น

(3) ข้อความซึ่งกล่าวในขั้นตอนใดๆของกระบวนการพิจารณาทางตุลาการ (รวมถึงในชั้นการพิจารณาเบื้องต้นและก่อนเริ่มสืบพยาน) โดยบุคคลใดๆที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับกระบวนการพิจารณานั้น (รวมถึงผู้พิพากษา คู่กรณี บุคคลที่เป็นพยาน ทนายความและลูกขุน) เมื่อข้อความที่กล่าวนั้นเกี่ยวข้องกับกระบวนการนั้นในทางใดทางหนึ่ง

(4) ข้อความซึ่งกล่าวต่อองค์กรซึ่งมีอำนาจอย่างเป็นทางการในการสอบสวนการละเมิดสิทธิมนุษยชนรวมทั้งที่กล่าวต่อคณะกรรมการที่สร้างขึ้นเพื่อแสวงหาความจริง

(5) เอกสารซึ่งองค์กรนิติบัญญัติสั่งให้เผยแพร่

(6) รายงานที่ถูกต้องตามความเป็นจริงและยุติธรรมของข้อความต่างๆตามข้อ (1) ถึง (5) และ

(7) รายงานที่ถูกต้องตามความเป็นจริงและยุติธรรมของข้อความซึ่งเป็นเอกสารของทางการซึ่งทำให้การเผยแพร่รายงานนั้นมีเหตุผลว่าชอบด้วยกฎหมาย เช่น เอกสารทางการที่ออกโดยการไต่สวนสาธารณะ ศาลหรือองค์กรนิติบัญญัติต่างประเทศ หรือองค์กรระหว่างประเทศ

(ข) ข้อความบางประเภทควรได้รับยกเว้นไม่ต้องรับผิดชอบเว้นแต่จะสามารถแสดงให้เห็นว่าได้กล่าวโดยมีเจตนาร้าย ประสงค์ไม่ดีหรือมาร้าย ซึ่งควรรวมถึงข้อความที่กล่าวในการกระทำหน้าที่หรือประโยชน์ทางกฎหมาย ศีลธรรมหรือสังคม

ข้อสังเกตหลักการที่ 11

เป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางว่าในบางโอกาสเป็นประโยชน์สาธารณะที่บุคคลจะสามารถพูดได้อย่างอิสระโดยไม่ต้องกลัวหรือกังวลว่าจะต้องไปให้การต่อศาลถึงสิ่งที่ตนได้พูดไป ข้อความที่อยู่ในข้อ (ก) (1) ถึง (5) ของหลักการข้อนี้ได้รับยกเว้นไม่ต้องรับผิดชอบตามกฎหมายหมิ่นประมาทโดยทั่วไปอยู่แล้ว นอกจากนี้เป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งที่สุดที่หนังสือพิมพ์และสื่ออื่นๆจะสามารถรายงานข้อความและเอกสารเหล่านี้รวมทั้งเอกสารทางการอื่นๆบางประเภทต่อสาธารณชนอย่างถูกต้องตามความเป็นจริงและยุติธรรมแม้ว่าผู้เขียนต้นฉบับเอกสารเหล่านั้นจะไม่ได้รับการคุ้มครองก็ตาม

สำหรับในกรณีอื่น ผู้กล่าวข้อความบางประเภทซึ่งตนมีหน้าที่ต้องกล่าวหรือมีประโยชน์ในการที่จะกล่าวก็ได้รับการคุ้มครองเว้นแต่จะกล่าวโดยมีเจตนาร้าย ในทางสากลความสำคัญของเสรีภาพในการแสดงออกทำให้มีแนวโน้มที่จะตีความขอบเขตการคุ้มครองภายใต้หลักการนี้ให้ครอบคลุมกว้างยิ่งขึ้น

หลักการที่ 12 ขอบเขตของการรับผิดชอบ

(ก) บุคคลไม่ควรต้องรับผิดชอบภายใต้กฎหมายหมิ่นประมาทสำหรับข้อความซึ่งตนมิได้กล่าว มิได้เป็นบรรณาธิการหรือผู้พิมพ์ผู้โฆษณา และตนไม่รู้ว่าหรือไม่มีเหตุผลที่จะเชื่อว่าสิ่งที่ตนได้กระทำมีส่วนในการเผยแพร่ข้อความหมิ่นประมาท

(ข) องค์กรต่างๆซึ่งบทบาทในการเกี่ยวข้องกับข้อความหนึ่งๆเป็นเพียงให้ช่องทางเทคนิคเข้าสู่อินเทอร์เน็ต ส่งข้อมูลผ่านอินเทอร์เน็ตหรือเก็บข้อมูลทั้งหมดหรือบางส่วนของเว็บไซต์ที่ไม่ควรต้องรับผิดชอบใดๆต่อข้อความเหล่านั้นเว้นแต่โดยพฤติการณ์จะกล่าวได้ว่าองค์กรเหล่านั้นได้รับรองข้อความนั้น อย่างไรก็ตาม องค์กรเหล่านี้อาจได้รับการร้องขอให้ดำเนินการตามความเหมาะสมเพื่อป้องกันการเผยแพร่ข้อความเหล่านั้นต่อไปอีกตามคำสั่งศาลชั่วคราวหรือถาวรตามเงื่อนไขในหลักการที่ 16 หรือ 17

ข้อสังเกตหลักการที่ 12

การเผยแพร่ข้อความหมิ่นประมาทอาจมีบุคคลจำนวนมากเกี่ยวข้อง บุคคลซึ่งไม่มีส่วนในการกล่าวหรือเผยแพร่ข้อความนั้นและซึ่งไม่มีเหตุที่จะเชื่อว่าข้อความนั้นเป็นหมิ่นประมาทเช่นผู้เผยแพร่สื่อและสำนักข่าวหรือร้านค้าไม่ควรต้องรับผิดชอบข้อความนั้น

องค์กรต่างๆที่กล่าวถึงในข้อ (ข) ของหลักการนี้และโดยเฉพาะผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต (Internet Service Providers or ISPs) ต่างจากผู้พิมพ์ผู้โฆษณาที่รู้จักกันในกฎหมายหมิ่นประมาทของบางประเทศด้วยเหตุผลสำคัญหลายประการ ซึ่งรวมถึงว่าองค์กรเหล่านี้ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับข้อความเหล่านั้นที่ตนให้ช่องทางในการเผยแพร่และจึงไม่สามารถคาดว่าจะเป็นต้องปกป้องหรือยื่นกรณเพื่อข้อความเหล่านั้นซึ่งตนอาจต้องรับผิดชอบหากกระทำเช่นนั้น หากองค์กรเหล่านี้ต้องรับผิดชอบเช่นเดียวกับผู้พิมพ์ผู้โฆษณา องค์กรเหล่านี้ก็จะถอดข้อความออกจากอินเทอร์เน็ตทันทีที่มีคนตั้งคำถามหรือผู้ที่ดำเนินการตามกฎหมายโดยไม่คำนึงถึงความชอบด้วยกฎหมายหรือความถูกต้องของการชู้มนั้น ในบางประเทศผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตได้รับการคุ้มครองไม่ต้องรับผิดชอบสำหรับข้อความหมิ่นประมาทเพื่อป้องกันมิให้บุคคลและ/หรือบริษัทที่มีอำนาจเช่นเซอร์อินเทอร์เน็ต โดยเพียงออกคำขู่ตามที่กล่าวข้างต้น

ส่วนที่ 4 การเยียวยา

ข้อสังเกตสำหรับการเยียวยา

การเยียวยาหรือบทลงโทษที่ขาดความเหมาะสมอาจจำกัดการไหลเวียนโดยอิสระของข้อมูลข่าวสารและความคิดอย่างมาก ดังนั้นในปัจจุบันจึงมีการกำหนดว่าการเยียวยาหรือบทลงโทษซึ่งก็เช่นเดียวกับกฎเกณฑ์ต่างๆต้องได้รับการตรวจสอบว่าเป็นการจำกัดเสรีภาพในการแสดงออกหรือไม่เพียงใด

หลักการที่ 13 บทบาทของการเยียวยา

(ก) การเยียวยาตามที่กฎหมายกำหนดหรือบังคับใช้สำหรับการหมิ่นประมาทไม่ควรใช้กับข้อความใดๆซึ่งไม่พบว่าเป็นหมิ่นประมาทตามหลักการที่กล่าวมาข้างต้น

(จ) เป้าหมายสำคัญที่สุดของการให้การเยียวยาสำหรับข้อความหมิ่นประมาทควรเป็นเพื่อบรรเทาความเสียหายต่อชื่อเสียงของโจทก์ มิใช่เพื่อลงโทษบุคคลซึ่งต้องรับผิดชอบต่อการเผยแพร่ข้อความนั้น

(ค) ในการให้การเยียวยา ควรคำนึงถึงกลไกอื่นใด ๆ ซึ่งรวมถึงระบบสมัครใจหรือกำกับดูแลตนเอง ซึ่งได้เคยใช้ในการบรรเทาความเสียหายที่ข้อความหมิ่นประมาทกระทำต่อชื่อเสียงของโจทก์ และควรคำนึงถึงการที่โจทก์ไม่ได้ใช้กลไกเหล่านั้นเพื่อบรรเทาความเสียหายต่อชื่อเสียงของตน

ข้อสังเกตหลักการที่ 13

ไม่ควรมีใครถูกกำหนดโดยกฎหมายให้ต้องดำเนินการหรือให้การเยียวยาใดๆ เว้นแต่จะพบว่าบุคคลนั้นต้องรับผิดชอบต่อการเผยแพร่ข้อความหมิ่นประมาทตามหลักการที่กล่าวมาข้างต้น อย่างไรก็ตาม มิได้หมายความว่าหนังสือพิมพ์หรือสื่ออื่นไม่อาจดำเนินการต่างๆ เช่น บนพื้นฐานของความสัมพันธ์หรือกำกับดูแลตนเองเมื่อมีการกล่าวอ้างว่าข้อมูลที่เผยแพร่ได้ก่อให้เกิดความเสียหายต่อชื่อเสียง

เสรีภาพในการแสดงออกกำหนดว่าความมุ่งหมายของการเยียวยาข้อความหมิ่นประมาทควรจำกัดอยู่ที่การบรรเทาความเสียหายต่อชื่อเสียงของบุคคลซึ่งถูกหมิ่นประมาทไว้ในกรณีพิเศษจริงๆ เท่านั้น การใช้การเยียวยาเพื่อเป้าหมายอื่นใดจะทำให้เกรงกลัวที่จะใช้เสรีภาพในการแสดงออกซึ่งไม่อาจให้เหตุผลว่าชอบด้วยกฎหมายว่ามีความจำเป็นในสังคมประชาธิปไตย

เป็นหลักกฎหมายทั่วไปที่ว่าโจทก์ในคดีแพ่งมีหน้าที่ที่จะบรรเทาความเสียหาย ในกรณีของกฎหมายหมิ่นประมาทหลักนี้มีนัยว่าโจทก์ควรใช้ประโยชน์จากกลไกที่มีอยู่ดังเช่นที่กล่าวไว้ในข้อ (ค) ของหลักการนี้ซึ่งอาจปลดเปลื้องหรือบรรเทาความเสียหายต่อชื่อเสียงของตน

หลักการที่ 14 การเยียวยาที่มีค่าใช้จ่าย

ศาลควรให้ความสำคัญต่อการให้การเยียวยาที่มีค่าใช้จ่ายที่มีอยู่เป็นอันดับแรกในการบรรเทาความเสียหายต่อชื่อเสียงที่เกิดจากข้อความหมิ่นประมาท

ข้อสังเกตหลักการที่ 14

การดูว่าการจำกัดเสรีภาพในการแสดงออกประการใดเป็นความจำเป็นมิให้อ้างว่าการจำกัดนั้นนำเกรงกลัวน้อยกว่าแต่หากยังมีทางเลือกอื่นที่ได้ผลอยู่อีก การเยียวยาที่มีใช้ตัวเงินมักส่งผลกระทบต่อการใช้เสรีภาพโดยอิสระของข้อมูลข่าวสารและความคิดน้อยกว่าการเยียวยาที่เป็นตัวเงิน และในขณะที่เดียวกันอาจเป็นวิธีการที่ได้ผลในการบรรเทาความเสียหายต่อชื่อเสียงของบุคคล ดังนั้นการเยียวยาดังกล่าวจึงควรได้รับความสำคัญในอันดับต้น

ประเทศต่างๆมีวิธีการเยียวยาที่ก่อให้เกิดความเกรงกลัวน้อยกว่าวิธีการที่เป็นตัวเงินแตกต่างกันไป วิธีการเหล่านี้อาจรวมถึงการตีพิมพ์คำขอโทษ คำแก้ไข และ/หรือคำโต้ตอบ หรือตีพิมพ์คำพิพากษาที่พิพากษาว่าข้อความนั้นเป็นหมิ่นประมาท

หลักการที่ 15 ค่าทดแทนที่เป็นตัวเงิน

(ก) ควรให้ค่าทดแทนที่เป็นตัวเงินต่อเมื่อการเยียวยาที่มีใช้ตัวเงินไม่เพียงพอต่อการบรรเทาความเสียหายที่เกิดจากข้อความหมิ่นประมาทเท่านั้น

(ข) ในการประเมินมูลค่าค่าทดแทนที่เป็นตัวเงินควรคำนึงถึงผลที่อาจก่อให้เกิดความเกรงกลัวในการใช้เสรีภาพในการแสดงออกและเรื่องอื่นๆ ค่าทดแทนที่เป็นตัวเงินไม่ควรเกินไปกว่าความเสียหายที่เกิดขึ้นและควรคำนึงถึงการเยียวยาที่มีใช้ตัวเงินและการให้ค่าทดแทนในการกระทำผิดทางแพ่งอื่นๆ

(ค) ควรให้ค่าทดแทนสำหรับความสูญเสียทางการเงินที่เกิดขึ้นจริงหรือความเสียหายอย่างสำคัญที่เกิดจากข้อความหมิ่นประมาทต่อเมื่อได้พิสูจน์ให้เห็นเป็นการเฉพาะถึงความสูญเสียนั้นเท่านั้น

(ง) มูลค่าของค่าทดแทนที่จะให้สำหรับความเสียหายที่ไม่สำคัญต่อชื่อเสียงซึ่งก็คือความเสียหายที่มีอาจเป็นจำนวนเงินควรมีมูลค่าสูงสุดที่จะให้ได้กำหนดไว้ซึ่งควรให้มูลค่าสูงสุดนี้เฉพาะในกรณีที่รุนแรงที่สุดเท่านั้น

(จ) ค่าทดแทนที่เป็นตัวเงินที่ให้เพื่อทดแทนนอกเหนือจากความเสียหายต่อชื่อเสียงควรเป็นมาตรการยกเว้นในกรณีเฉพาะอย่างมากซึ่งควรใช้ต่อเมื่อโจทก์ได้พิสูจน์ให้เห็นว่าจำเลยได้กระทำโดยรู้ยู่ว่าข้อความนั้นเป็นเท็จและโดยมีเจตนาที่จะทำให้โจทก์เสียหายเป็นการเฉพาะเท่านั้น

หลักการที่ 16 คำสั่งห้ามชั่วคราว

(ก) ในคดีหมิ่นประมาท ไม่ควรใช้คำสั่งห้ามก่อนที่จะมีการเผยแพร่ในลักษณะของการยับยั้งไว้ก่อน

(ข) ก่อนการพิจารณาของศาลถึงความชอบของคำสั่งดังกล่าว ไม่ควรใช้คำสั่งห้ามชั่วคราวเพื่อห้ามการเผยแพร่ต่อไปอีกวันแต่เฉพาะในกรณีพิเศษตามเงื่อนไขที่ขังต่อไปนี้

(1) โจทก์สามารถแสดงให้เห็นว่าคนจะได้รับความเสียหายที่ไม่อาจแก้ไขได้ซึ่งไม่อาจทดแทนได้ด้วยการเยียวยาที่จะมีตามมาหากมีการเผยแพร่ต่อไป

(2) โจทก์สามารถแสดงให้เห็นก่อนข้างแน่นอนว่าตนสามารถพิสูจน์ได้ว่า

- ข้อความนั้นเป็นหมิ่นประมาทอย่างได้แย้งไม่ได้ และ
- ข้อต่อสู้ใดๆที่อาจมีไม่มีมูลโดยชัดเจน

ข้อสังเกตหลักการที่ 16

คำสั่งห้ามชั่วคราวเป็นการจำกัดเสรีภาพในการแสดงออกอย่างรุนแรง หากใช้ก่อนที่จะมีการเผยแพร่ ก็จะอยู่ในรูปแบบการยับยั้งไว้ก่อนซึ่งหลักสิทธิมนุษยชนสากลในบางตัวบทได้ห้ามไว้โดยสิ้นเชิง แม้จะใช้หลังการเผยแพร่ครั้งแรก ก็ควรใช้ให้น้อยที่สุดและใช้เมื่อพฤติการณ์เรียกร้องให้ใช้จริงๆเท่านั้น ว่าโดยเฉพาะแล้ว เมื่อจำเลยได้นำพยานหลักฐานมาสืบเพื่อข้อต่อสู้ใด ก็ควรเป็นการเพียงพอที่จะแสดงว่าข้อต่อสู้นั้นมีได้ไม่มีมูลโดยชัดเจนและจึงควรให้คำขอให้มีการสั่งห้ามชั่วคราวตกไป

หลักการที่ 17 คำสั่งห้ามถาวร

ไม่ควรใช้คำสั่งห้ามถาวรเว้นแต่โดยคำสั่งศาลและหลังจากที่ศาลได้พิจารณามูลของคดีโดยสมบูรณ์และยุติธรรม คำสั่งห้ามถาวรควรจำกัดใช้เฉพาะกับข้อความที่พบว่าเป็นหมิ่นประมาทและเฉพาะ

กับบุคคลที่พบว่าต้องรับผิดชอบต่อการเผยแพร่ข้อความดังกล่าว ควรปล่อยให้จำเลยตัดสินใจว่าจะไม่ให้มีการเผยแพร่ต่อไปอย่างไร เช่น โดยการลบเฉพาะข้อความดังกล่าวออกไปจากหนังสือ

หลักการที่ 18 ค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดี

ในการให้ค่าทดแทนสำหรับค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีแก่ทั้ง โจทก์หรือจำเลย ศาลควรคำนึงเป็นการเฉพาะถึงผลที่ค่าทดแทนนั้นอาจมีต่อเสรีภาพในการแสดงออก

ข้อสังเกตหลักการที่ 18

การดำเนินคดีหมิ่นประมาทมีความซับซ้อนมากขึ้นในหลายประเทศและการต่อสู้คดีของฝ่ายจำเลยอาจต้องมีค่าใช้จ่ายสูงมาก ในบางคดีค่าทดแทนที่จำเลยผู้ชนะคดีได้รับเพียงพอสำหรับค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในการต่อสู้คดีเพียงบางส่วนที่เล็กน้อยเท่านั้นซึ่งอาจเป็นการจำกัดการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับสาธารณะในอนาคตอย่างมาก

หลักการที่ 19 โจทก์ซึ่งมีเจตนาร้าย

จำเลยควรมีวิธีการเยียวยาที่ได้ผลในกรณีที่โจทก์ฟ้องคดีซึ่งไม่มีมูลอย่างชัดเจนโดยหวังที่จะก่อให้เกิดความเกรงกลัวในการใช้เสรีภาพในการแสดงออกมากกว่าที่จะเยียวยาชื่อเสียงของตน

ข้อสังเกตหลักการที่ 19

ในบางกรณี บุคคลหรือบริษัทที่ร้ายหรือมีอำนาจทางการเมืองฟ้องคดีหมิ่นประมาทเพื่อพยายามที่จะมิให้สื่อวิพากษ์วิจารณ์การกระทำของตนทั้งที่ไม่มีโอกาสที่จะชนะคดี จำเลยจึงควรมีวิธีการทางกฎหมายที่ตนอาจนำมาใช้ได้ในการโต้ตอบพฤติกรรมเช่นนี้

วิธีการเยียวยาอาจแตกต่างกันไปในประเทศต่างๆแต่วิธีที่อาจเป็นไปได้เช่น ให้สิทธิที่จะฟ้องคดีสำหรับการละเมิดกระบวนการทางแพ่ง และ/หรือการมีกระบวนการที่จะยกฟ้องตั้งแต่ระยะเริ่มต้นเว้นแต่โจทก์จะสามารถแสดงว่าตนมีโอกาสที่จะชนะคดีได้บ้าง

เชิงอรรถ

1. หลักการต่างๆในเอกสารฉบับนี้มีได้หมายความว่าประเทศต่างๆไม่อาจให้การคุ้มครองเสรีภาพในการแสดงออกมากไปกว่าที่กำหนดไว้ในหลักการเหล่านี้
2. ประกอบด้วยแถลงการณ์เกี่ยวกับกฎหมายหมิ่นประมาทและเสรีภาพในการแสดงออกที่อยู่ในกรอบการดำเนินการ โอตาเกี่ยวกับการปฏิรูปกฎหมายสื่อในไนจีเรีย ซึ่งรับรองโดยผู้เข้าร่วมการประชุมเชิงปฏิบัติการการปฏิรูปกฎหมายสื่อที่จัดขึ้นที่เมืองโอตา ประเทศไนจีเรียเมื่อวันที่ 16-18 มีนาคม 2542 และปฏิญญาว่าด้วยหลักการของเสรีภาพในการแสดงออกและการหมิ่นประมาทซึ่งรับรองโดยผู้เข้าร่วมการประชุมเชิงวิชาการระหว่างประเทศว่าด้วยเสรีภาพในการแสดงออกและกฎหมายหมิ่นประมาทเมื่อวันที่ 15-17 กันยายน 2542 ณ กรุงโคลอมโบ ประเทศศรีลังกา
3. รายชื่อผู้เข้าร่วมการประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งนี้ปรากฏอยู่ในภาคผนวก ก
4. เพื่อความมุ่งหมายของหลักการต่างๆในเอกสารฉบับนี้ กฎหมายซึ่งหมายถึงในเบื้องต้นที่จะกำหนดดุลยภาพนี้จะเรียกว่า ‘กฎหมายหมิ่นประมาท’ โดยตระหนักว่าในแต่ละประเทศก็อาจเรียกชื่อแตกต่างกันไป เช่น ดูหมิ่น การโฆษณาหมิ่นประมาท การกล่าวหมิ่นประมาท หรือการทำให้หมดความศักดิ์สิทธิ์
5. คำว่า ‘เรา’ ในที่นี้รวมถึงผู้เข้าร่วมการประชุมเชิงปฏิบัติการ ณ กรุงลอนดอนที่อยู่ในเชิงอรรถที่ 3 รวมทั้งความคิดเห็นที่เป็นเอกฉันท์ของบุคคลต่างๆอันเป็นกลุ่มใหญ่กว่าผู้เข้าร่วมประชุมเหล่านั้นมากซึ่งได้มีส่วนเกี่ยวข้องในการร่างหลักการเหล่านี้ และรายชื่อบุคคลและองค์กรต่างๆที่ได้รับรองหลักการเหล่านี้อย่างเป็นทางการ
6. ดูหลักการที่ 2
7. หลักการในเอกสารฉบับนี้ยอมรับถึงการที่หลักการสิทธิต่างๆนำมาใช้ได้ซึ่งรับรองในเดือนพฤษภาคม 2527 โดยกลุ่มผู้เชี่ยวชาญซึ่งมาประชุมร่วมกันโดยการจัดการประชุมของคณะกรรมการนักนิติศาสตร์สากล สมาคมกฎหมายอาญาสากล สมาคมคณะกรรมการนักนิติศาสตร์สากลแห่งอเมริกา สถาบันสิทธิมนุษยชนเออร์เบิน มอร์แกน และสถาบันการศึกษาชั้นสูงสากลด้านอาชญาวิทยา
8. ดูหลักการที่ 9 ในเรื่องการเผยแพร่ที่มีเหตุอันควรด้วย

9. คำว่า ‘เรื่องเกี่ยวกับสาธารณะ’ ที่ใช้ในหลักการเหล่านี้ได้รับการนิยามอย่างกว้างให้รวมถึงเรื่องทั้งปวงที่เกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะอันชอบด้วยกฎหมาย โดยรวมถึงแต่ก็ไม่จำกัดอยู่เพียงอำนาจทั้งสามส่วนของรัฐบาล และโดยเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับบุคคลสาธารณะและเจ้าพนักงานของรัฐ เรื่องเกี่ยวกับการเมือง สาธารณสุขและความปลอดภัยสาธารณะ การบังคับใช้กฎหมายและการบริหารจัดการความยุติธรรม ประโยชน์ของผู้บริโภคและสังคม เรื่องเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ การใช้อำนาจ และศิลปะและวัฒนธรรม อย่างไรก็ตาม ไม่รวมถึงเรื่องที่เป็นเรื่องส่วนตัว โดยแท้ซึ่งสาธารณชนให้ความสนใจเพราะเป็นเรื่องเกี่ยวกับเพศหรืออารมณ์ความรู้สึกเท่านั้น

ภาคผนวก ก

ผู้เข้าร่วมการประชุมเชิงปฏิบัติการระหว่างประเทศว่าด้วย

เสรีภาพในการแสดงออกและการหมิ่นประมาท

ณ กรุงลอนดอน เมื่อวันที่ 29 กุมภาพันธ์ ถึง 1 มีนาคม 2543

ผู้เชี่ยวชาญดังที่มีรายชื่อข้างล่างนี้ได้เข้าร่วมการประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งนี้ซึ่งได้ร่างหลักการต่างๆ ในเอกสารฉบับนี้ขึ้นมา ผู้เชี่ยวชาญเหล่านี้เข้าร่วมในฐานะส่วนตัว ส่วนรายชื่อองค์กรหรือหน่วยงานระบุไว้เพื่อให้ทราบถึงสังกัดเท่านั้น

Vesna Alaburic	Member of the Croatian Bar, Specialising in Media Law, Zagreb, Croatia
Kevin Boyle	Member of the Executive Committee of ARTICLE 19, Professor of Law and Director of the Human Rights Centre, Essex University, Colchester, United Kingdom
Aurelie Bregou	Member of the French Bar specialising in Media Law, Paris, France
Param Cumaraswamy	Member of the International Board of ARTICLE 19 and Special Rapporteur of the UN Commission on Human Rights on the independence of judges and lawyers, Kuala Lumpur, Malaysia
Helen Darbshire	Media Law Program Manager, Constitutional Law and Policy Network and Network Media Program, Open Society Institute, Budapest, Hungary
Tunde Fagbhunlu	Barrister and Director of Legal Services, Media Rights Agenda, Lagos, Nigeria
Wendy Harris	Constitutional and Defamation Lawyer, Member of the Victorian Bar, Melbourne, Australia
Fiona Harrison	Head of Europe Programme, ARTICLE 19, London, UK
Paul Hoffman	Member of the International Board of ARTICLE 19, Defamation Lawyer and Adjunct Professor of Defamation and Freedom of Expression Law, Loyola Law School, Los Angeles, United States
Ulrich Karpen	Professor of Constitutional and Administrative Law, University of Hamburg, Germany
Gilbert Marcus	Advocate of the Supreme Court of South Africa, Johannesburg, South Africa
Marie McGonagle	Lecturer in Law, Law Faculty, National University of Ireland, Galway, Ireland
Toby Mendel	Head of Law Programme, ARTICLE 19, London, UK
Andrew Puddephatt	Executive Director, ARTICLE 19, London, UK
Evan Ruth	Legal Officer, ARTICLE 19, London, UK

Malcolm Smart	Member of the International Board of ARTICLE 19 and Program Director, Human Rights Watch, New York, USA
Willem Van Manem	Lawyer, Amsterdam, Netherlands
Steingrim Wolland	Lawyer and Advisor to Norwegian Press Organisations, Oslo, Norway